

Datum
2019-05-06
Vår referens
Kimmo Räihä
Controller
kimmo.raiha@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Handlingsplan för att nå målen i Malmö stads policy för hållbar utveckling och mat GRF-2019-10952

Sammanfattning

Grundskolenämnden lämnade remissyttrande gällande ”Klimatutsläpp och matkonsumtion” till Stadsrevisionen, GRF-2018-24783. I beslutet gavs grundskolenämnden i uppdrag

att upprätta en plan för hur målen i matpolicyn ska nås i samarbete med skolrestauranger på serviceförvaltningen. I planen ska framgå när och hur åtgärderna ska ske, beräknad kostnad med framtida budgetpåverkan för åtgärderna, förväntad effekt av åtgärderna samt vem som är ansvarig för respektive åtgärd.

att se över vilka krav som ställs kring hållbarhetsfrågor i avtalen med externa aktörer utöver det som sker inom ramen för de kommungemensamma upphandlingsrutinerna.

att bryta ner det övergripande målet i matpolicyn avseende eko-andel till delmål och följa upp detta i samband med övrig måluppföljning i nämnden.

Grundskoleförvaltningen har tillsammans med skolrestauranger på serviceförvaltningen arbetat fram en handlingsplan för att nå målen i Malmö stads policy för hållbar utveckling och mat.

Handlingsplanen bygger på ökat ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet.

Förslag till beslut

Grundskolenämnden föreslås besluta

1. Grundskolenämnden godkänner handlingsplanen för att nå målen i Malmö stads policy för hållbar utveckling och mat.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse GRN 190612 Handlingsplan för att nå målen i Malmö stads policy för hållbar utveckling och mat

Beslutsplanering

Grundskolenämndens arbetsutskott 2019-05-29

Grundskolenämnden 2019-06-12

Beslutet skickas till

Ärendet

Bakgrund

Grundskolenämnden lämnade remissyttrande gällande ”Klimatutsläpp och matkonsumtion” till Stadsrevisionen, GRF-2018-24783. I beslutet gavs grundskolenämnden i uppdrag

att upprätta en plan för hur målen i matpolicyn ska nås i samarbete med skolrestauranger på serviceförvaltningen. I planen ska framgå när och hur åtgärderna ska ske, beräknad kostnad med framtida budgetpåverkan för åtgärderna, förväntad effekt av åtgärderna samt vem som är ansvarig för respektive åtgärd.

att se över vilka krav som ställs kring hållbarhetsfrågor i avtalen med externa aktörer utöver det som sker inom ramen för de kommungemensamma upphandlingsrutinerna.

att bryta ner det övergripande målet i matpolicyn avseende eko-andel till delmål och följa upp detta i samband med övrig måluppföljning i nämnden.

Handlingsplan för att nå målen i Malmös stads policy för hållbar utveckling och mat

I Malmös policy för hållbar utveckling och mat kan läsas bland annat följande om hållbar utveckling:

”**Ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet**

För att utvecklingen ska vara hållbar måste den vara det ur tre ömsesidigt beroende dimensioner; den ekonomiska, den sociala och den ekologiska. **Ekonomisk hållbarhet** kan, till exempel, vara att vi ska minska svinnet och hålla oss inom avtalet. **Social hållbarhet** är att alla ska ha lika rätt till bra och hälsosam mat i Malmö stads verksamheter samt att maten ska produceras på ett etiskt hållbart sätt. **Ekologisk hållbarhet** betyder att matproduktionen ska orsaka så lite negativ inverkan på miljön och klimatet som möjligt.”

Grundskoleförvaltningen har tagit fram denna handlingsplan i samarbete med skolrestauranger på serviceförvaltningen för högre måluppfyllelse för ekonomisk, social och ekologisk hållbar matkonsumtion.

Ekologisk hållbarhet

Efter utvärderingen av Malmö stads policy för hållbar utveckling och mat beslutade kommunstyrelsen den 29 mars 2017 (STK-2015-1340) att godkänna rekommendation om att tolkningen av ”all mat” innebär 90 procent, med anledning av att hänsyn bör tas till begränsningar i olika verksamheter. Begränsningar kan innebära exempelvis tillgången till

ekologiska råvaror samt specialprodukter för matgäster med matallergier.

Andel av ekologisk mat i skolrestauranger

Grundskoleförvaltningen har tillsammans med skolrestauranger på serviceförvaltningen beräknat nå följande eko-andel för måltider inom skolan. Utfallet för 2018 var 77 procent.

Målsättning 2019: 85 procent

Målsättning 2020: 90 procent

Beräkningen är baserad på för dagen möjlig tillgång på eko-mat och en rimlig prisbild.

Skolrestauranger följer upp andelen eko-mat och livsmedelskostnaden månadsvis. Sektionscheferna för Skolrestauranger informeras månatligen om eko-andel i deras respektive skolrestaurang.

Kostnaden för planerad ökning av eko-andel beräknas rymmas inom den ordinarie budgetramen under förutsättning att livsmedelskostnaderna utvecklas i normal takt.

Åtgärder

Grundskoleförvaltningen rapporterar måluppfyllelsen till grundskolenämnden vid prognos i samband med delårs- och helårsrapportering (tidpunkter bestäms av stadens budgetprocess).

Ansvarig för att följa upp eko-andelen av måltidsverksamheten hos grundskoleförvaltningen är budgetenheten på ekonomiavdelningen och skolrestauranger hos serviceförvaltningen i samverkan.

Ekologisk mat vid intern och extern representation

Vid inköp av mat till representation, externa och interna konferenser samt evenemang ska riktlinjen vara att i möjligaste mån välja leverantör med miljöcertifiering t.ex. KRAV-certifiering. Som hjälp finns det idag exempelvis förteckningar över restauranger i Malmö som fyller KRAV-certifieringen. Det finns även rekommendationer från miljönämnden i form av en punktlista där det föreslås att vid representation i första hand beställa växtbaserade rätter eller fiskrätter (kött kan vara ett valbart tillägg), alltid efterfråga ekologiskt och etiskt certifierad mat och dryck samt miljömärkt fisk, att aldrig servera fisk från hotade bestånd och att alltid använda kranvatten istället för flaskvatten.

Åtgärder

Råd och riktlinjer sammanställs och kommuniceras under 2019 till verksamheterna inom grundskoleförvaltningen. Målgruppen är verksamheter som köper in mat till representation, evenemang, råvaror till hemkunskap i skola eller till fritidshem. **Ansvarig:** Samordningsansvarige i upphandlingsfrågor hos grundskoleförvaltningen.

Växthusgaser

Enligt policyn för hållbar utveckling och mat i Malmö ska utsläppen av växthusgaser relaterade till mat minska med 40 % till 2020 jämfört med 2002. Malmö stad och skolrestauranger använder ett IT-stöd för att följa upp andel kilo koldioxidekvivalenter (CO₂e) per kilo inköpta livsmedel. Aktuellt värde för 2018 var 1,6 kilo CO₂e/kg inköpta livsmedel. För att nå målet från

policyn har skolrestauranger i samarbete med miljöförvaltningen tagit fram ett riktvärde för 2019 som är 1,3 kilo CO₂e per kilo inköpta livsmedel. Ett nytt riktvärde för 2020 kommer att tas fram baserat på utfall för 2019.

Skolrestauranger arbetar aktivt mot minskade utsläpp av växthusgaser vid val av råvaror och maträtter. Genom att till exempel välja bort frukt och grönt som transporteras med flyg, öka andel växtbaserade alternativ och välja potatis och pasta framför ris kan utsläppen av växthusgaser relaterade till mat minskas.

Ekonomisk hållbarhet

Avtalstrohet

Malmö stads offentliga upphandlingar har genom sin köpkraft goda möjligheter att påverka marknaden i en hållbar riktning. I Malmö stads avtal ställs hållbarhetskrav i upphandlingar som syftar till att förbättra miljön och ge goda villkor i arbetslivet. De hållbarhetskrav i upphandlingen som ställs ska säkerställa en långsiktigt hållbar utveckling och bland annat syfta till att uppnå målen i miljöprogrammet och FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling.

För att kunna nå ekonomisk och hållbarhetsmässig utveckling är det av stor betydelse att avtalstroheten är hög när verksamheterna gör inköp av mat inom grundskoleförvaltningen.

IT-stödet som Malmö stad använder för livsmedelsupphandlingar och uppföljning av bland annat koldioxidekvivalenter kan också användas för att följa upp avtalstrohet inom livsmedel (levererade produkter). IT-stödet är nytt i staden sedan 2018 och under 2019 kommer uppföljningarna att systematiseras.

Åtgärder

Grundskoleförvaltningen följer upp avtalstroheten löpande och påminner om vikten av att följa avtalen till verksamheterna som har gjort inköp utanför avtalet. **Ansvarig:** Samordningsansvarige i upphandlingsfrågor hos grundskoleförvaltningen.

Matsvinn

Matsvinn kan uppstå dels genom att matgästen kastar mat från sin tallrik (tallrikssvinn) och dels uppstår svinn vid tillagning och servering (tillagnings/serveringssvinn). För att minska svinn från tillagning och servering arbetar skolrestauranger kontinuerligt med att optimera planering, inköp och servering. För att kunna påverka svinn från matgästen krävs en dialog mellan skolrestauranger, skola och elever.

Åtgärder

Information, dialoger och enkäter med skolorna/ eleverna om Malmös Policy för hållbar utveckling och mat genomförs från och med 2019 i skolorna. **Ansvarig:** Samordningsansvarig för skolmåltidsfrågor hos grundskoleförvaltningen.

Social hållbarhet

Social hållbarhet nås genom att upphandlade avtal används vid inköp av mat.

Åtgärder

Grundskoleförvaltningen följer upp avtalstroheten löpande och påminner om vikten av att följa avtalen till verksamheterna som har gjort inköp utanför avtalet. **Ansvarig:** Samordningsansvarige i upphandlingsfrågor hos grundskoleförvaltningen.

Målkonflikter

Det finns risk för konflikter mellan de olika målen i Policy för hållbar utveckling och mat för Malmö stad. För att nå målet med minskade växthusgasutsläpp förändras menyerna vilket kan påverka matgästernas acceptans för maten. En målkonflikt kan då uppstå mellan växthusgasmålet och det självklara målet om att matgästerna ska tycka att maten är god så att de väljer att äta den och då bidrar till att de får den energi de behöver för att må bra under skoldagen. En lägre acceptans av förändrade menyer kan också ge större mängd tallrikssvinn.

Det kan också finnas en konflikt mellan ökad andel eko och minskad mängd växthusgasutsläpp eftersom vissa växtbaserade råvaror som är klimatsmarta inte finns att tillgå från ekologisk produktion.

Slutligen kan det också finnas en konflikt i att nå målen för ökad andel ekologisk mat och att hålla de ekonomiska ramarna, om prisutvecklingen på livsmedel ökar i en oförutsägbar takt på grund av exempelvis torka eller andra förhållanden som ingen råder över.

Ansvariga

Emma Sandberg Enhetschef

Helen Nyman Ekonomichef

Anders Malmquist Förvaltningschef